

NOVA DOBA

Štev. 46.

Celje, petek 12. novembra 1937

Leto XIX.

Naše gostilničarstvo

Celje, 12. novembra

V strukturi našega gospodarskega življenja zavzema odlično in važno mesto gostilničarstvo z vsemi svojimi panogami. Gostilničarski stan tvori močno enoto; ki prispeva s svojimi bogatimi izkustvi in velikimi dajatvami zelo pomemben delež k aktivizaciji javnih financ. Gostilničarstvo omogoča poleg raznih drugih stanov stalne lepe dohodke občini, banovini in državi. Kljub krizi in težkim bremenom ne klone v svoji borbi za obstanek, marveč z vsemi močmi stremi za napredkom in izpopolnitvijo, sledeč tako v svojem razvoju drugim, večjim narodom in državam.

Zelo odgovorna naloga je poverjena gostilničarstvu pri pospeševanju tujskega prometa. Turizem v dravski banovini se je v veliki meri razvil s privatno iniciativo nekaterih hotelirjev in gostilničarjev, ki so vložili v svoja podjetja ves denar. Žal so mnogi izmed njih zaradi nezumevanja oblasti propadli. Če hočemo pospeševati tujski promet, moramo posvečati vso pozornost in skrb tudi gostilničarstvu, ki je s tujskim prometom tesno povezano. Gostilničarstvu je treba pri tem delu nuditi podporo in razne ugodnosti, da bo kos svojim težkim nalogam in da bo tako moglo koristiti tudi splošnosti. Predvsem pa je potrebna ureditev kreditnih prilik in omiljenje davčne prakse. Preprečiti je treba tudi devizne težkoče, ki se pojavljajo vsako leto ravno takrat, ko je tujskoprometna sezona v polnem razmahu, kar zelo kvarno vpliva na donos turizma in seveda tudi na gmotni položaj gostilničarstva kot posredovalca v tujskem prometu.

Težke čase preživlja vaško gostilničarstvo, ki je nujno potrebno zaščititi. Ker je tudi pri najmanjšem vaškem gostilničarju ponavadi zemljinarina mnogo nižja od pridobnine in zgradarine, bi bilo treba izdati k uredbi o likvidaciji kmečkih dolgov tako tolmačenje, da bi se omogočila zaščita tudi vaškim gostilničarjem, ki so v ogromni večini bolj kmetovalci kakor pa gostilničarji.

Silno škodo povzroča gostilničarstvu — in obenem tudi javnemu gospodarstvu — šušmarstvo, ki se je prav posebno v dravski banovini silno razpaslo. Prodaja vina »pod roko« je v polnem razmahu. Nezakonita prodaja nezatrošarinjenega in nekontroliranega vina in žganja resno ogroža gostilničarje v njihovi eksistenci, oblasti pa oškoduje vsako leto za ogromne vsote vsled izpadka trošarin in pristojbin na neprijavljeno vtihotapljeno blago. Zato je pač že skrajni čas, da se uvede odločna in učinkovita akcija oblasti proti šušmarstvu, ki kakor parazit uničuje našo zdravo gospodarsko tvornost.

Javnost često krivo presoja položaj ter želje in zahteve gostilničarstva, ker je nezadostno ali tudi napačno informirana. Časi konjunktive v gostilničarskem stanu so že davno minili, saj kriza tudi njemu ni prizanesla. Ta stan, prav tako kakor drugi stanovi, zasluži, da ga z razumevanjem podpremo v njegovi borbi. Predvsem pa je potrebno, da pokaže javna uprava polno razumevanje za položaj, potrebe in težnje gostilničarstva ter mu nudi primerno moralno in stvarno podporo, da ga očuva in mu omogoči čim večji in čim lepši razvoj ter plodonosno udejstvovanje v korist nas vseh.

Dunajska vremenska napoved za soboto 13. t. m.: Prehodno se bo zjasnilo, ponekod jutranji mraz.

K problemu decentralizacije

Imamo državno upravo, njene dohodke in izdatke. Kakor v privatnem življenju, tako mora tudi državna uprava kriti svoje potrebe, ki skoraj vedno nadkriljujejo dohodke. Dohodki so različni: davki, trošarine, takse, carine, donosi državnih podjetij itd. Prav tako izdatki: vzdrževanje državnoupravnega aparata, torej plače uradništva, vzdrževanje državnih premičnin in nepremičnin, vzdrževanje vojske in mornarice itd. Državna uprava v širšem smislu je organizirana po resorih: finančnem, prometnem, za gozdove in rudnike, pravosodnem, prosvetnem, za vojsko in mornarico, za zunanje in notranje posle, za trgovino in industrijo, za telesno vzgojo naroda i. dr. Če študiramo državnopravni ustroj, nam je skoraj nehoti na jeziku vprašanje: V katerih samoupravnih teritorijih (banovinah) je državna uprava v splošnem aktivna in rentabilna, s katerimi postavkami in pod kakšnimi prilikami? V katerih pa je državna uprava pasivna, nerentabilna, iz kakšnih vzrokov, in kakšne mere so podvzete, da se državna uprava — seveda ob enakih ali vsaj pravičnih vsedravnih dajatvah — rentabilizira, aktivizira?

Ti dve vprašanji sta za zaupanje v narodu ogromne važnosti in spadata v sklop vprašanj velikega državnega problema decentralizacije in dekoncentracije. Ta problem ni toliko političnega kakor tehnično-organizatoričnega značaja. Pri stabiliziranju državne uprave je treba izoblikovati sistem in sicer tako, da bo odgovarjal vsem obstoječim razmeram in potrebam v državi, pa tudi psihološkemu razpoloženju naroda. Izvestni sistemi, kot n. pr. federativna ureditev, ki jo imajo na programu sporazumaši in nekatere slovenske skupine, niso prikladni za našo državo, ker bi zarezali med posamezne pokrajine globoke brazde. Med ljudstvom teh pokrajin bi dosegli namesto zblizanja odtujevanje. Torej baš nasprotno od tistega, kar je v interesu narodnega sožitja in državne celote. Sedanjemu nerazpoloženju, ki vlada v državi, posebno še na Hrvaškem, je vzrok nezaupanje, mogoče tudi nepravčnost. Ustvariti medsebojno zaupanje po sistemu, ki bi omogočal slehernemu, posebno pa nezaupajočemu delu naroda kontrolo nad ostalim delom, to je možnost prepričati ga o nepristranskim državnopravnem poslovanju in enakomerni razdelitvi dotacij — investicij — pomeni urediti državo tako, da bodo vse akcije v tej smeri brezpredmetne. Šele po vzpostavitvi splošnega zaupanja in konsolidaciji notranjega državnega življenja se lahko pristopi k smotrnemu urejevanju gospodarskih in socialnih vprašanj v državi.

Reorganizacijo državne uprave v smislu decentralizacije in dekoncentracije je treba nedvomno izvesti tako, da bo omogočena točna kontrola državnoupravne aktivnosti odnosno pasivnosti, torej poslovanje državnoupravnega gospodarstva po posameznih samoupravnih telesih.

Zanimivi so pojavi, ki so se doslej opažali v denarnem obtoku skozi centralo. V nekaterih banovinah, še posebno v dravski, je državna uprava močno aktivna. Ker doslej menda sploh ne obstoji statistika državnoupravne donosnosti po banovinah, se ni mogoče spuščati v podrobnosti, vendar je dejstvo, da se samoupravnim pokrajinam ne vrača del donosnosti po procentualnem razmerju, ki bi bilo najbolj pravično. V kolikor takšne pokrajine, med katerimi je tudi dravska banovina, ne prejemajo v pravičnem razmerju svojega deleža, mora za njegovo povračilo poskr-

beti privatna iniciativa, naše gospodarstvo, da bi se lahko zopet zadostilo državnopravnim terjatvam. Ta proces denarnega obtoka, ki se razvija skozi centralo in v njenem območju nazaj na izhodišče, oziroma direktno ali indirektno po gospodarski poti iz baz, ki so bile deležne izredne naklonjenosti vrhovne državne uprave, še nima na sebi nič takega, čemer bi se moglo oporekati. Šele če nastane med prvo in drugo potjo večja razlika, se pojavljajo značilne posledice. Ta razlika zahteva odgovarjajočo gospodarsko živahnost. Gospodarska živahnost je koristna, če ne presega moči izmenjave industrijsko - agrarnih produktov, posebno onih z neičrpnimi viri. Škodljiva pa je tedaj, ko ta razlika denarnega obtoka narekuje od strani gospodarskih činiteljev pretirano živahnost, ki prehaja v brezobzirno izkoriščevanje produktov, ki jih narava večinoma ne more pravočasno nadomestovati in obnovljati. V tem primeru nastopa razkrajajoči proces progresivnega splošnega obubožanja pokrajine in njenega življa.

Iznešena dejstva nam govorijo, da je treba pri reševanju problema decentralizacije imeti v vidu potrebo in koristnost statistike odnosno bilance državne uprave po samoupravnih pokrajinah, iz katerih bo mogoče točno dognati vzroke državnoupravne pasivnosti. Na drugi strani pa ne smemo izpustiti iz vida tudi gospodarske moči posameznih samoupravnih pokrajin. S tem bo dana možnost, da se odstranijo vzroki državnoupravne pasivnosti, brez zapostavljanja, le v smislu izboljšanja gospodarstva, prometa itd., torej po načelu: »Ne obremeniti, kar ni zmožno obremenitve, temveč poskrbeti, da obremenitev prenese!« To pa je mogoče edinole s preiščeno in temeljito reorganizacijo državne uprave, upoštevajoč pri tem potrebo izenačevanja denarnega obtoka in ostalih dobrin, koristnost relativno manjših samoupravnih področij. S tem se ustvarja splošno zaupanje in jamstvo za izvajanje načela absolutne enakopravnosti, ki odklanja vse eksperimente, ki bi cepili našo narodno povezanost. **Mirko Kopač**

Politični pregled

× »Slovenskemu gospodarju« ni prav, da smo po svoji dolžnosti poročali, katere pozdrave uvaja prosvetna uprava v naše narodne šole. Mirno mu lahko povemo, da nas našti pozdravi, kakor so sedaj predpisani, prav nič ne motijo, mi bi celo še dodali lep domač pozdrav ob slovesu: »Srečno!« Nam pa ni prav, ko vidimo, na kako pretkan način se po običajnih ovinkih skuša omalovaževati in iztrebiti naš sokolski pozdrav »Zdravo!«, ki je postal tudi že naš narodni pozdrav, ki se ga bo menda še smela posluževati tudi sokolska šolska mladina.

× **Hud poper.** Splitski list »Država«, organ Jugoslovenske radikalne zajednice, piše: »Odklonitev konkordata je pametna odločitev. Vpliv cerkve na šolstvo se smatra s sodobnih demokratičnih vidikov kot reakcionaren!« Kaj poreko k temu poborniki in voditelji JRZ v Sloveniji?

× **Nemško - japonsko - italijanski protikomunistični pakt** je bil podpisan v soboto v Rimu. Pakt ima štiri člene in v glavnem določa, da se Italija pridružuje nemško-japonskemu protikomunističnemu bloku in da more k novemu paktu pristopiti vsaka država. Podpisniki pakta so izjavili, da je namen pakta zaježiti komunistično nevarnost, ki je nevar-

NEMOGOČE!

toda z **Bronhi** BONBONI
preprečiti **KAŠELJ**
MOGOČE JE!

na evropskem miru, in da ni novi pakt naperjen proti nobeni drugi državi, marveč je poroštvo za svoboden razvoj narodov.

× **Tihomorska konferenca v Bruslju** se bo najbrž končala z neuspehom. Polagoma prevladuje mnenje, da se lahko likvidira krvavi konflikt med Kitajsko in Japonsko samo z direktnimi pogajanjmi med obema državama. Namesto bruseljske konference bo imenovan stalni odbor — za proučevanje dogodkov na Daljnem vzhodu...

× **Japonske čete** so zasedle Hangčov, Tujan, glavno mesto pokrajine Šansi, in Šanghaj. Kitajske čete nudijo Japoncem izredno žilav odpor.

× **V Španiji** se pripravljata obe armadi na nove boje. General Franco je zbral okoli Madrida najmodernejša topništvo, ki daleč prekaša vladno obrambo. Nacionalisti so zaprli z minami vso sredozemsko obalo vzdolž nasprotnikovega ozemlja.

Domače vesti

— **Gost, ki ga težko pričakujejo.** V »furmanskih« časih je živel v Novem mestu voznik in posestnik Adamlet. Bil je velik in močan mož. Nosil je skoraj do pete segajočo suknjo, pozimi prav tako dolg kožuh, na glavi je imel zelo širok klubuk, na telovniku pa so se mu bleščali srebrni gumbi. Mož je znal pripovedovati mnogo zanimivosti. Tako je med drugim pripovedoval, da se najrajši ustavlja v gostilni pri Jeraju v Podgabri, 42 km od Ljubljane proti Novem mestu. Pravil je, da ga tam vsakokrat trije težko čakajo. Na vprašanje, zakaj ga tako težko čakajo, je odvrnil: »Natakarici dam dobro napitnino, hlapcu, ki mi konje glešta, dam tudi dobro napitnino, birtu pa ostanem zapitek dolžan — potem pa vsi trije težko čakajo, da zopet pridem!«

— **Pitje vina 2 din na uro.** Lahko piješ toliko, kolikor moreš popiti v 1 uri, in vse to za 2 din. Za vsako začeto uro se plača nova taksa. Take objave izobešajo gostilničarji v nekaterih krajih Banata, zlasti okrog Velike Kikinde, na gostilniška vrata. Vprašanje pa je seveda, kakšni so uspehi take reklame in kakšne so gostilne, ki nudijo gostom pitje na uro.

— **Pomanjkanje zdravnikov v Jugoslaviji.** Na tretjem kongresu zdravniškega sindikata Jugoslavije, ki je bil v soboto v Beogradu, je bilo ugotovljeno, da v Jugoslaviji še dolgo ne bo preveč zdravnikov. Naša država ima sedaj 6.000 zdravnikov, tako da pride 1 zdravnik na 2.500 prebivalcev. V Franciji pride 1 zdravnik na 1.500 prebivalcev, v drugih državah je pa zdravnikov še več. V Jugoslaviji je mnogo zdravnikov brez službe, ker so pri nas zdravniki neracionalno zaposleni, tako da so mnogi po bolnicah, uradih in bolniških blagajnah preobremenjeni.

— **Težka prometna nesreča pri Konjicah.** Na cesti v bližini Tepanja pri Konjicah se je dogodila v ponedeljek zjutraj težka avtomobilska nesreča. Primarij mariborske bolnice dr. Radšel se je peljal s svojo soprogo Zoro z osebnim avtomobilom v smeri proti Mariboru. V gosti jutranji megli se je nenadno pojavil pred njim mariborski mestni avtobus, ki vozi na progi Maribor—Celje. Nesreča je bila neizogibna. Avtobus je zadel z vso silo v osebni avtomobil in ga zdrobil. Pri karambolu je dobil primarij dr. Radšel lažje poškodbe po rokah in obrazu, njegova soproga pa je dobila težke zunanje in notranje poškodbe. Prepeljali so jo v mariborsko bolnico, kjer je drugi dan podlegla poškodbam. Za pokojno gospo žalujejo poleg moža dve hčerki in dva sinčka. Ugledni rodbini izrekamo iskreno sožalje!

— **Slaba vinska letina v Jugoslaviji.** Po cenitvi strokovnjakov bo letošnji rezultat trgatve v Jugoslaviji za 1.000.000 hl manjši nego je bil lansko leto. Potemtakem se računa letošnji pridelek na 2.500.000 hl vina, kar bo komaj zadostovalo za domači konzum. Tudi kvaliteta novega vina je slaba. Mošči so imeli v prvi polovici septembra največ 13 do 14% sladkorja, zato so morali večini moštov dodati sladkor. Izjeme so samo pri vinih iz Dalmacije in Hercegovine. Cene vina so izredno čvrste ter so se ponekod dvignile na 2-kratni iznos lanskim cen.

— **»Delo proti tuberkulozi.«** Protituberkulozna zveza v Ljubljani izdaja svoje lastno glasilo »Delo proti tuberkulozi«, ki je izvrstno urejevano in izhaja šestkrat na leto. Glasilo se bori s precejšnjimi finančnimi težavami, čemur je največ vzrok nerazumevanje v pošteve prihajajočih faktorjev, ki glasilo — navzlic nizki naročnini — vračajo. Med onimi, ki glasilo vračajo, so pripadniki vseh poklicev, tudi onih, ki imajo z nego zdravja največ posla. Zveza bo vsem onim, ki jim glasilo pošilja, zelo hvaležna, če bodo glasilo obdržali in plačali naročnino.

— **Blasnikova »Velika Pratika«** za leto 1938. je izšla in se razpošilja za ceno din 5.— za vsak komad. Naročila na tiskarno J. Blasnika nasl., Ljubljana, Breg št. 10—12. Dobi se tudi v trgovinah. To je najbolj priljubljen in najbolj razširjen slovenski ljudski koledar že od nekdaj.

Celje in okolica

c **Ne samo roka — britev, britevi** Peter Rešetar piše v »Slovenskem gospodarju«: Pretekli teden je bil v Celju g. notranji minister dr. Anton Korošec. Stopil je v brivnico in se dal obriti. Ko je brivec delo opravil, mu je g. dr. Korošec dal 100 din in rekel: »Vaša roka je lahka kot pero, toda vaš nož je zanič. Nate, kupite si drugega!«

A. Kodela:

Vaška učiteljica pripoveduje ...

Čudna so pota usode: solnce in dež se kaj rada izmenjavata tudi v življenju posameznika. Kot učitelj si izpostavljen romanju. Mogoče se ti sreča zasmee in dobiš službo v lepem, prijetnem kraju, kjer se počutiš srečnega in zadovoljnega. Zgodi se pa večkrat, da je treba lepo in udobno mesto zamenjati s samotno, tiho, melanholično vasico.

Tudi meni se je zgodilo tako...

O svojem novem službenem kraju, o šegah in navadah pri nas, o ljudeh, odraslih in mladih, hočem pripovedovati.

Vas, v kateri službujem, je oddaljena 10 km od železnice in je v letnem času prav priljubljena izletna točka meščanov. Saj je kraj obdan od samih vinorodnih goric, zelenih gozdov in košatih sadovnjakov. Tu se prireja vinske in sadne razstave, ki od časa do časa poživijo tukajšnje samoto.

Toda ljudstvo pri nas je revno in bedno. Sicer je bila sadna letina izvrstna, toda cene so nizke in izvoz otežkočen, vino je zaradi neprestanega dežja kislo in prinaša vsled tega le slabe dohodke. V prejšnjih letih je toča klestila pri nas in ubila vso nado kme-

c **Koncert CPD dne 1. decembra.** Kakor smo že poročali, bo priredilo Celjsko pevsko društvo tudi letos koncert v proslavo praznika zedinjenja, kakor vsako leto doslej. Poleg društvenega mešanega, ženskega in moškega zbora bo nastopil na koncertu čelist g. Čenek Šedlbauer, ravnatelj Glasbene Maticice v Ptuj, priznan umetnik in mojster na svojem instrumentu, rodome Čeh. Ker v Celju že dolgo nismo slišali nobenega čelista, moramo njegov nastop le pozdraviti. O programu pa prihodnjič.

c **Ljudsko vseučilišče.** V ponedeljek 15. t. m. ob 20. bo predaval univ. docent g. dr. Fr. Matko, primarij drž. bolnice v Ljubljani, o temi: »Kaj mora vsakdo vedeti o svojem srcu?« Predavanje bo s skioptičnimi slikami slikami in z zanimivimi eksperimenti.

c **Na ljudskem vseučilišču** je 8. t. m. predaval univ. prof. g. dr. Milan Vidmar iz Ljubljane »O neredu v vsemirju in borbi človeštva z njim«. V oblikovno sijajnih in vsebinsko globokih izvajanjih je prikazal, kako je tudi človeštvo ena izmed tvorb vsemirja, sestavljena iz drobcev — posameznikov. Ti drobci plešejo svoj ples kot igrače slepega naključja. V človeštvu smo mi sami drobci, zato vidimo njih ples, ker gledamo svojo tvorbo od znotraj. Naravnih zakonov ni, pač pa nas vara statistika z dozdevnimi zakoni. Človek se neprestano bori z naključjem in vsa njegova dejanja so bojna dejanja. V človeštvu se je dvignil razum proti slepemu plesu, ki ga vsiljuje naključje ostalim vsemirskim tvorbam. Občinstvo, ki je docela napolnilo dvorano, je z vso pozornostjo in užitek sledilo izvajanjem odličnega predavatelja ter mu priredilo burne aplavze.

c **Glasbena vest.** Odlična koncertna pevka ga. **Helena Lapajnetova** poučuje na Glasbeni Matici v Celju solopetje. Umetnica se je po dovršenem konservatorijskem šolanju še izpopolnjevala na Dunaju pri svetovno znani solopevki pedagoginji ge. **Radó - Danieli**, pri kateri so se šolali naši odlični operni pevci Drmota, Fratnikova, Mežetova, Gostič itd. Ga Lapajnetova je znana s koncertnih nastopov, zlasti iz radijskih emisij, ter uživa ugled tudi kot pedagoginja in je v tem svojstvu že nadomestovala znano odlično učno moč na konservatoriju v Ljubljani z najlepšimi učnimi uspehi.

c **Ljubljanska drama** je vprizorila 5. t. m. v nabito polnem celjskem gledališču Nušičevo, z zdravim humorjem in učinkovito satiro prepleteno komedijo »Dr.« v izvrstni režiji g. Bratka Krefta. Zelo uspele li-

Redna stolica
Lecpilitule
Oglas reg. S. Br. 31430 dne 24. XII. 1935

ke so podali gg. Cesar in Daneš ter ga. Nablocka, pa tudi dame Rakarjeva, M. Danilova, P. Juvanova, Levarjeva in Slavčeva ter gg. Drenovec in Jerman so se krepko uveljavili. Občinstvo je prirejalo gostom navdušene aplavze.

c **Svečana predstava v celjskem gledališču.** Ljubljanska sekcija Udruženja gledaliških igralcev bo vprizorila v torek 16. t. m. ob 19.30 v celjskem gledališču Strindbergovo dramo »Julija«. Ob tej priliki bo slavil g. Ivan Levar, član Narodnega gledališča v Ljubljani, na celjskem odru 25-letnico svojega umetniškega udejstvovanja. Vstopnice so v prodaji v knjigarni Slomškove tiskovne zadrage. Predstava je za abonma.

c **Jubilej Ivana Levarja.** Pred 25 leti je Ivan Levar dovršil akademijo za glasbo in gledališko umetnost na Dunaju ter bil kot prvi baritonist angažiran v Moravski Ostravi, od koder ga je vodila pot po najglasovitejših odrih čeških in nemških, dokler ni preko Zagreba prišel v Ljubljano, kjer se je leta 1924. odločil za dramo. Tu se je razvil do velikega igralca, polnega čuta za ubranost igralskega lika in besedne ritmičnosti. Najmočnejši je kot nosilec silnih značajev, v njih je poln realističnega patosa, zato idealen junak klasične drame. V vrsti likov je edinstven in publiko nepozaben v svojih učinkih. Levarjeve stvaritve pomenjajo kulturnemu Celju že skozi vrsto let gostovanj ljubljanske drame zelo mnogo. Zato je prav, da Celje ne gre mimo Levarjevega jubileja 25-letnice odrskega udejstvovanja in se v torek 16. t. m. udeleži Levarjeve proslave v celjskem gledališču.

c **Slovesno odlikovanje celjske gasilske čete.** V nedeljo 7. t. m. ob 11. dopoldne je bil v gasilskem domu v Celju svečano izročen red sv. Save 5. stopnje prostovoljni gasilski četi v Celju. Pred postrojenimi gasilci je sreski načelnik prečital ukaz o odlikovanju, čestital četi in izročil predsedniku gasilske čete g. Dobovičniku dekret in odlikovanje. Predsednik čete g. Dobovičnik je pozdravil navzoče zastopnike in gasilce, poudaril, da bo celjska gasilska četa nadaljevala svoje delo vseskozi vestno in požrtvovalno, ter vzkliznil Nj. Vel. kralju Petru II., pokrovitelju jugoslovenskega gasilstva Nj. Vis. kraljeviču Tomislavu in kraljevskemu domu. Celjski župan je čestital gasilski četi k odlikovanju v imenu mestne občine, župni starešina g. Golgranc pa v imenu celjske gasilske župe, nakar je predsednik g. Dobovičnik pripeljal prejeto odlikovanje na četni prapor. Zgledno delujoči in zaslužni celjski gasilski četi iskreno čestitamo k počastitvi z najvišjega mesta!

c **Šahovski dvomatch Celje:Gorica.** V soboto 13. t. m. bo prispelo v Celje

Kino METROPOL Celje prinaša:

12., 13. in 14. novembra:

Zdravnik iz strasti

(Arzt aus Leidenschaft)

Zdravniška praksa na podlagi ponarejenih izpričeval. Resno delo z veselimi prizori po znanem romanu Karla Unselta.

Karin Hardt Albrecht Schönhals Hans Söhnker

15. in 16. novembra

JOŠIVARA

Ljubezen gejš in njihova požrtvovalnost je podana v tem filmu z mnogimi občutki in ljubkostmi

Rihard Willim Michiko Meinel

17. in 18. novembra:

Predstraža v Maroku

(Novi ljudje — Les hommes nouveaux)

Hary Baur Max Michel

12 šahistov iz Gorice, ki bodo igrali v nedeljo 14. t. m. dopoldne v hotelu »Evropi« reprezentančni šahovski dvomatch s Celjskim šahovskim klubom. Goriški šahisti bodo s tem vrnili obisk Celjskemu šahovskemu klubu, ki je gostoval 5. in 6. septembra v Gorici in zmagal v dvomatchu z goriškimi šahisti na 10 deskah v razmerju 6:4. Nedeljska prireditve bo gotovo zelo zanimiva.

c **Šahovski klub Gaberje** je pred dnevi zaključil svoj prvi nagradni turnir, ki so se ga udeležili igralci skupin A, B in C. V skupini A si je priboril prvo nagrado Mirnik, ki je dosegel 12 in pol točke izmed 14 doseljivih, drugi je Csörgö z 11 in pol, tretji Mastnak z 8 in pol točke. V skupini B sta bila nagrajena Ahtik in Rojšek, v skupini C pa Varnovšek, Hajsinger in Domajnko. Nagrade so bile v glavnem šahovske knjige. Redni brzi turnir za vsak mesec bo odslej vsak prvi torek v mesecu. Klub bo razpisal tudi turnir za klubskega prvaka za leto 1938.

c **Pomen ruskega jezika.** Kdor se zanima za ruske tečaje, naj se izvoli s pismom pod »Ruščina« (in 3 din v znamkah za pojasnilo) javiti uredništvu »Nove Dobe«, ki rado posreduje. Primerno za interesente iz Celja, Laškega, Žalca itd.

c **Sodni odmev incidenta pri nogometni tekmi.** Kakor je dandanes žal že navada, se je tudi pri podsavezni nogometni tekmi, ki je bila letos 12. septembra na Glaziji med SK Celjem in Atletiki, občinstvo vedlo nesportno. Začelo se je s klici, kakor »Ubijte sodnika!« in sličnimi surovostmi, končalo pa se je s tem, da je tik pred koncem tekme vdrlo občinstvo na igrišče, da napravi »red«. Pri tem je celjski trgovec Karel Vrečič, lastnik trgovine »Tivars«, rekel reditelju SK Celja Krivicu, ki je zavračal občinstvo z igrišča, v nemščini žaljivke, mu dal dve klofuti in zlomil svoj dežnik na njegovem hrbtu, za nameček pa je še udaril Krivica večkrat s pestjo po glavi, nakar je stražnik pomiril Vrečiča, da ni nadaljeval svojega »redovanja«. Zaradi tega je bil Karel Vrečič pri raz-

tovalčevo, davki ga tarejo in ni čuda, da sta se pod marsikatero prej srečno streho udomačila glad in pomanjkanje.

Toda naši kmetje so kljub vsem nadlogam veseli, dobri in gostoljubni ljudje. Če greš na izprehod v našo okolico, te kaj rad povabi naš kmet v svojo klet. Tu ti bo z veseljem postregel z vinom, včasih tudi s kosom zmesnega kruha.

Hišnega inventarja boš našel ob taki priliki kaj malo. En sam kozarec kroži od ust do ust. Umestna bi bila nedeljska predavanja, ki bi seznanjala naše ljudi z najosnovnejšimi pojmi higijene. Kadar naš kmet zakolje prašiča, nAPOČI zanj, za njegovo družino in za sosede prijeten domač praznik. Takrat so mize polne dobrot. Pozno v noč se razlega vesela vinska pesem »Slovenč Slovenca vabi...« preko tihih gričkov in dolin. Ni čuda, da so shrambe kmalu izpraznjene, in košček mesa pogrešaš tudi na nedeljski mizi.

Šolski otroci prihajajo večinoma z nemarjenji, raztrgani, bosí ali slabo obuti v šolo. Žepni robec je zlasti mlajšim šolarjem čisto neznan stvar, in če jih še tako lepo navajaš k preskrbi kakšne krpe, boš lahko vsak dan občudoval svečke, ki tečejo iz noska...

Prej, ko sem službovala v predmestju, sem imela v šoli otroke, katerih starši so bili večinoma trdni kmetje, tovar-

niški delavci, pa tudi trgovci in obrtniki. Včasih sem opazovala otroke v odmorih. Mastili so se z velikanskimi kosi kruha, včasih obloženimi z maslom, in ni bilo dneva, da ni ta ali oni otrok zagriznil v mastno klobaso.

In pri nas? Zdaj v jeseni si poljni žepe z jabolki in bučnicami. Kruha? Ne, kruha otroci ne dobivajo v šolo, saj ga še za dom večinoma ni.

Lepše in lažje je učiteljem v mestu. Polni želowčki si lažje poljni glavice kot lačni. Dobro oblečenemu, čistemu otroku je bolje pri srcu kot bosemu, lačnemu, prezebajočemu...

Ko pride mestni otrok iz šole domov, sede k dobro obloženi mizi, a popoldne se mamica ukvarja z njim, ga poučuje in mu pomaga pri domačih nalogah.

In naš ubogi kmečki otrok? Uro in več po dežju in blatu v šolo in iz šole domov. Doma ga čaka skledica jela in potem hajd na delo! Ko je otrok star devet let, mora delati do poznega večera. Kadar žgejo žganje, bedi marsikateri otrok vso noč. Da tako življenje tudi moralno slabo vpliva na otrokovo dušo, je razumljivo. Zdaj v poznejšem času srečaš šolarje, ki nosijo težke, polne koše jabolk z oddaljenih bregov v vas na prodaj.

Prišla je neka mati vsa objokana v šolo iskat svojo hčerko, ki je dva dni

ni bilo domov. Iz razgovora sem spoznala, da je mati dala otroku 2'50 din s seboj za četrt litra petroleja. Otroku se je spotoma razbila steklenica. Dva dni in dve noči se je otrok skrival in prezebal po raznih kozolcih brez skorjice kruha... Ni si upal domov, boječ se udarcev...

Take so razmere ponekod na deželi. In uspehi v šoli? Nemogoče je doseči, da bi bilo znanje naših revnih, zdelanih, zanemarjenih otrok na isti stopnji kot znanje mestnih in predmestnih.

Težka, toda lepa je naloga učitelja na vasi:

Poučuj nevedno ljudstvo, pomagaj mu, da bo znalo umneje gospodariti in se mu bodo tako življenjske razmere izboljšale. Kmečki ženi daj navodila iz gospodinjstva, navajaj jo na snago in red.

Otrokom pa bodi solnčni žarek, da bodo vzljubili tebe in šolo, ki naj jim bo svetišče in igrišče. Saj so ti bedni med bednimi najbolj potrebni ljubezni in pomoči. Privoščí jim čim več veselja—saj ga deli življenje v tako skopí meri... Prirejaj z njimi igre, Miklavževe večere, božičnice. Ni to ravno lahko: treba je žrtvovati svoj prosti čas in trkati na usmiljena srca, ki se dostikrat neusmiljeno zapro. Toda z ljubeznijo in dobro voljo se da marsikaj doseči. Tako ti bo omogočeno,

pravi v sredo 10. t. m. pred sreskim sodiščem v Celju kaznovan na 500 din ali 9 dni zapora. Plačati mora tudi vse stroške. Upamo, da se slični dogodki, kakor je bil gornji, ne bodo več ponovili.

c Četniški sestanek v Celju prepovedan. Pripravljalni odbor Udruga četnikov v Celju sporoča, da je informativni sestanek, ki bi se moral vršiti v nedeljo 14. t. m. ob pol 10. dopoldne in na katerem bi bil moral biti izvoljen pododbor, predstojništvo mestne policije v Celju po § 25. zakona o društvih, shodnih in posvetih iz razlogov javnega miru in reda prepovedalo.

c Legija koroških borcev, krajevna organizacija v Celju bo imela članski sestanek v nedeljo 14. t. m. ob 9. dopoldne v gostilniških prostorih Narodnega doma v Celju v važnim dnevnim redom. Ako kdo ni dobil pismenega vabila, se prosi, da se odzove temu časopisnemu vabilu.

c Odlikovanje. Sreski zdravstveni referent v p. in skladatelj g. dr. Anton Schwab v Celju je odlikovan z redom sv. Save 3. stopnje.

c Upokojitev. Ga. Angela Reja, strokovna učiteljica na deški meščanski šoli v Celju, je upokojena.

c Nameščenci gostilničarske obrti v Celju bodo priredili tudi letos svoj tradicionalni **II. nafačarski ples** v vseh prostorih Narodnega doma dne 1. januarja 1938 pod pokroviteljstvom g. Ignaca Lebiča, kavarnarja v Celju. Vljudno vabi odbor.

c Odlikovanje Kola jugoslov. sester v Celju. Kolo jugosl. sester v Celju je prejelo te dni preko g. predsednika mestne občine celjske odlikovanje s pohvalo Kraljevega fonda. Uprava Kraljevega fonda se je prepričala, da vrši društvo veliko delo na socialnem, moralnem, občeprsvetnem in državljansko vzgojnem področju. Zadevno diplomu je prejela dne 10. t. m. predsednica društva iz rok g. predsednika mestne občine.

c Kolo jugosl. sester v Celju bo imelo prihodnje odborovo sejo v sredo 17. t. m. kakor običajno. Prosi se polnoštevilne udeležbe. — Predsednica.

c Prvi sneg je začel naletavati v sredo zvečer. V presledkih je snežilo tudi še v četrtek ves dan. Mokri sneg je pokrnil dolino s tanko belo odejo, na hribih pa se je močnejše ustalil. Hišne posestnike opozarjamo, da skrbje za redno in stalno čiščenje zasneženih hodnikov pred svojimi poslopji, ker bi bili sicer odgovorni za eventualne posledice.

c V celjski bolnici sta umrli: 5. t. m. 61-letna žena mizarja Frančiška Lupšetova z Lesičnega pri Pilštanju, v nedeljo pa 39-letna žena krojača Dragica Poharjeva iz Radeč.

c Vsi na prireditve poštne službenicev, ki bo v soboto 13. t. m. ob 20. v Narodnem domu! Kdor po pomoti ni prejel vabila, naj blagovoli to sporočiti pismonoši.

c Resen in trezen si bil vse leto, zato imaš pravico da ga nekoliko polomiš na Silvestrov večer. Zamenjaj že sedaj štediti, da bo na Silvestrovo veselje popolno! Prišel boš seveda na Sokolov Silvestrov večer!

c Sama velika presenečenja nas čakajo za Sokolov Silvestrov večer. Poročali smo že, da se bo na tem večeru prvič predvajal originalni Straussov valček, ki je bil doslej še popolnoma neznan. Povemo lahko dalje, da se bo predvajal ravno tako originalen ples, ki ga bo izvajala skupina 12 »girlow«. Balet je sestavil domači mojster, izvajali pa ga bodo »girlie« z vseh strani sveta. Nadalje bo nastopil čisto svojevrsten pevski kvartet. To je popolnoma nova, domača zamisel, ki bo žela vsestransko odobravanje in vzbujala splošen smeh, čeprav se bodo predvajale najbolj blagodneče slovenske pesmi. O drugih točkah in odkritjih bomo še poročali.

c Opozorilo hišnim posestnikom. Društvo hišnih posestnikov za Celje in celjski srez sporoča: Poziv za vložitev davčnih napovedi za odmero zgradarine za davčno leto 1938, je izšel meseca oktobra. Davčne napovedi se morajo vlagati pri davčni upravi v času od 1. do 30. t. m. Opozarjamo, da se bodo za vse hišne posestnike, ki so člani društva, izgotovljale v društveni pisarni brezplačno davčne napovedi v času od 15. do 25. t. m. od 8. do 12. in od 14. do 16. Tudi ostali posestniki se lahko zglasijo v tem času v društveni pisarni, če pristopijo k društvu in plačajo članarino za l. 1937. K napovedi naj vsakdo po možnosti prinese s seboj kopijo zadnje napovedi, katastrski list, zadnji plačilni nalog za gostiščino (najemniški vinar) in kanalščino ter knjižico za vodarino, kajti le tako se bo dala napoved pravilno izpolniti. Tudi tiskovino za napoved mora vsak sam prinesiti, ker jih pisarna nima na razpolago.

c Dve nesreči. V Jagodčah pri Marjagradcu je padel v torek triletni rudarjev sinček Valentin Krajnc doma po stopnicah in si zlomil desno roko. V sredo je padel 35-letni, v Laškem zaposleni delavec Franc Podbrežnik iz Žikovice pri Marjagradcu pri delu ter si zlomil levo roko in se tudi poškodoval po križu. Ponesrečenca se zdravita v celjski bolnici.

c Delovni trg. Pri celjski borzi dela se je od 1. do 10. t. m. na novo prijavilo 66 brezposelnih, delo je bilo ponujeno za 14 oseb, posredovanj je bilo 7, odpotovalo je 22 oseb. Delo dobijo: po 1 krojač, čevljar, kolar, šofer in hlapec, 6 kmečkih dekel, po 2 kuharici in služkinji ter po 1 orožniška kuharica, natakaraica in sobarica.

c Znani smučarski propagator in publicist g. Karl I. Luther iz Monakovega je predaval v torek zvečer, na svoj 55. rojstni dan, v dvorani hote-

la Skoberne o smučarstvu, o krasotah zimske prirode, o življenju v planinskih kočah, o postanku smučarstva in kajaškem sportu. Njegova zanimiva in s prijetnim humorjem prepletena izvajanja so dopolnjevali lepi skiptični posnetki, nato pa je še sledilo predvajanje uspelega filma s skakalnimi tekmami v Planici. Občinstvo se je oddolžilo predavatelju z živahnimi aplavzi. Pred predavanjem je predsednik Smučarskega kluba v Celju g. dr. Juhart iskreno pozdravil g. Luthra in mu čestital k njegovemu rojstnemu dnevu.

c Namesto venca na grob ge. Julije Vondraškove, vdove po davčnem upravitelju v Celju, je daroval Podpornemu društvu za revne otroke v Gaberju, stavbenik g. Heimrat v Celju 100 din, za kar se mu odbor najiskrenejše zahvaljuje.

c Vse pisarniške in šolske potrebščine nabavite ugodno pri tv. **Karl Goričar vdv., Celje,** Kralja Petra cesta 7—9.

c Nočno lekarniško službo ima od 13. do 19. t. m. kr. dvorna lekarna »Pri Mariji pomagaj«.

c Gasilska četa Celje. Od 14. do 20. t. m. ima službo II. vod, inspekcijo poveljnik g. Košir.

Jadranski dan v Celju

Celje, 12. novembra

Kakor v drugih mestih, tako smo tudi v Celju proslavili zgodovinski dan 31. oktobra 1918, ko so zastave naših ladij vzdolž zhodne obale Jadrana po dolgih stoletjih spet simbolično pokazale, da je to morje jugoslovenska last. Proslavo je priredila celjska Jadranska straža v četrtek 11. t. m. zvečer v mali dvorani Celjskega doma, ki je bila skoraj polno zasedena.

Namen in pomen 31. oktobra 1918. je označil v svojem uvodnem govoru tajnik krajevnega odbora JS g. Gerlanc poudarjajoč, da smo Slovenci dolžni vsaj en dan v letu upreti svoje poglede proti morju, ker »dol pod Devinom, Trstom in ob tužni Istri stoji danes naša lepa Vida in pretaka pregrenke solze po našem slovenskem morju.«

Govoru je sledil ostali spored, ki je obsegal nastop mladinskega zbora Glasbene Matice v Celju, deklamacije in predavanje.

Zelo številni mladinski zbor je pod večjo roko g. Cirila Preglja zelo odločno in s sigurnostjo zapel lepo Adamičev »Himno podmladkarjev JS« in Pregljevo »Čuvarji Jadrana«. Slednja je bila prvič izvajana in bo zaradi svoje melodioznosti in linije glasov postala gotovo kmalu priljubljena pesem mladinskih zborov. Zbor je komaj mesec dni v rokah našega priznanega zborovodje in ta prvi nastop nas utrjuje v prepričanju, da bo njegovo delo doseglo cilj, ki ga

zbor zasleduje. Obe skladbi je lepo spremljala na klavirju g. A. Vivodova. Gosp. J. Jurač je z globokim vživljenjem recitiral Aškerčevu pesem »Morju«, a g. A. Cebular je ob sklepu sporeda učinkovito podal Grudnov »Pesem irendentistov«.

Sledilo je predavanje g. dr. L. Čermelja: »Problem Sredozemskega morja in mi.« V začetku predavanja se je predavatelj spomnil Rapalskega dne (12. novembra 1920), ki je za nas eden najžalostnejših dni in ki je med najvažnejšimi komponentami onega problema, ki danes interesira ves svet, t. j. sredozemskega problema. Ta problem sestavljajo v prvi vrsti italijanske imperijalistične težnje, ki segajo od Dodekaneza, Rappalla, obkroževalne politike okrog naše države (Avstrija, Madžarska, Bolgarija) preko Abesinije v Španijo, Tunis in Palestino (vloga zaščitnika muslimanov, pa še lateranska pogodba!) do odločilnega boja z zapadno demokracijo, ki se odigrava danes, ko stoji na eni strani fašistični blok, na drugi pa zveza demokratičnih držav. In osišče Rim—Berlin—Tokio potrebuje geslo, s katerim naj opraviči svoje zavojevalno početje, boj proti kominterni, ki pa je v pravem bistvu: boj proti Slovanom. Kam naj gremo mi Jugoslovenci? Predavatelj je zaključil: le na strani zapadne demokracije je mesto vseh Slovanov. Ne nasedajmo obljubam naših velikih sosedov, ker nam njih politična pota kažejo, da jim bomo v tem primeru le sredstvo za doseg njih političnih ciljev.

Predavatelj je žel za svoja lepo in poljudno prednašanje tega zamotnega problema iskreno odobravanje. Večer Jadranske straže je prav gotovo dosegel namen, ki ga je poudaril tajnik društva: Naše morje ni samo vir lepote in ugodja, marveč najpomembnejša komponenta našega političnega in gospodarskega življenja, ki jo moramo pravilno spoznavati in ceniti in ki je vredna žrtve in naporov, a po potrebi tudi borbe.

Pomen ruskega jezika

O tem predmetu je danes težko pisati pri nas. Teško, ker te utegnejo takoj osumiti, da misliš kaj drugega povedati nego je zapisano črno na belem. Ker pa je ravno naš list pred leti, in to tudi takoj po vojni, že več kaj napisal rusčini v prilog, naj izidejo tudi današnje vrste.

Mi Slovenci in sploh Slovani smo pač že taki, da moramo vsakega jezika nekoliko znati, vsaj toliko, da na vse zadnje vsega skupaj nič ne ostane. Vsako jesen beremo, kako ustanavljajo tečaje za razne jezike Celje ni zadnje v tem. Saj smo čitali, da si je neko društvo nadelo skoraj nemogočo nalogo, predavati svojim članom — in jih seveda tudi naučiti — šest jezikov. Ze potem se vidi,

da boš vsaj najrevnejšim preskrbel prepotrebno obleko in obutev, da bodo lažje pretolkli zimo.

Tvoj trud bo bogato poplačan: Imel boš zavest, da si storil dobro in prekorišno delo, oči tvojih malčkov pase bodo po obdaritvi zalesketale v globoki hvaležnosti — in bo to plačilo za tvoje žrtvovanje.

Bistrinske ostrige

Menda kakih šestdeset kilometrov od Dubrovnika, tam v malostonskem kanalu, se je zaril v kopno tri kilometre dolg zaliv Bistrina; je kakor kak skandinavski fjord, in ob vходу leži krasen osredok — Otok življenja.

Že ime samo ti pove, da je voda v zalivu bistra in čista. Nesnage ne pride v zaliv, podzemski vreli pa prinašajo s Popovega polja precejeno vodo, ki se meša z morjem. Zaradi mešanja sladke vode z morsko, zaradi te somornice, ter čistoče in tišine, je zaliv kakor od Boga ustvarjen za kamenico, ostrigo, ki se tu uspešno plodi.

Ostrige živijo tu od pamtiveka. Sami Rimljani so jih že poznali in stari Dubrovčani so jih tu gojili. Ti republikanci so često s temi ostriga-

mi mirili in krotili srd močnih nasprotnikov, in ni izključeno, da je slastna in mastna ostriga kdaj komu tako pomirila žilico, da ni buknila ljuta vojna. Pravi dar ob pravem času. Bajnemu učinku podarjene ostrige se čudi samo tisti, ki je ne pozna. Romantični, zdravi in tečni bistrinski kamenici menda res ni para na svetu. Vsaj naši sladokusci ob bregu Jadrana trde tako.

Svoje odlike imajo bistrinske ostrige od povoljnih prirodnih pogojev, v katerih žive. Glavni vzrok njih izbornosti je pač čista, nepokvarjena voda in bogata hrana, ki jim prija. Na kilometre daleč ni človeških selišč, od koder bi prihajala nesnaga, mnogi viri izpod zemlje pa redijo ostrige s hrano, da debelijo. Ostrige so čista in zdrava jed in lahko prebavljiva. Bistrinske kamenice pa se odlikujejo še posebej z veliko količino fosforja in železne kisline, kar jih posebno priporoča slabokrvnim. Razen tega krepi uživanje ostrig kosti, zdravi želodec in čreva, in narod je tako zaverovan v svoje kamenice, da trdi, da one čuvajo in vračajo mladost.

Še pred kratkim so izkoriščali ostrige v Bistrini čisto po stari navadi; metali so v morje dračje in ve-

jevje, na katero se je prijemalo seme. Iz tega se je v treh letih razvila za jed zrela ostriga. Te ostrige so bile na glasu. Ker pa jih ni bilo mnogo, niso prihajale na trg v večjih količinah; izven Dubrovnika jih je redko kdaj dobil kdo pred oči.

Sedanji lastniki tega zaliva in gojišča so pa začeli s smotno kulturo ostrig po tarantskem sistemu. S tem so povečali proizvodnjo in poboljšali proizvod. Že osemnajst mesecev po zmetu se ostriga razvije tako kakor prej v treh letih, a po obliki in okusu je boljše nego je bila prej. Sedaj je bistrinska kamenica tako dognana, da so pač mogoče kje na svetu dražje ostrige, a bolj zdravih, finih in okusnih baje ni. Res je, da tako trdi sam lastnik, a ni izključeno, da mu kdo kje pritrjuje. Jaz ne sodim, ker nisem veščak v ostrigologiji.

No, ker smo že pri ostrigah in se morda temu ali onemu cede sline, pač ne bo napačno, razdražiti tudi druge, ki so bolj neobčutljivi za tako dražest. Pa poglejmo kako se kamenice jedo! Ostrige jedo na razne načine. Surove s kako kapljico limonovega soka in pa čašo belega, nekoliko vreznega vina, so za sladkosnedeže dogodek. A tudi pečene v ljuski ali pražene v mladem maslu so iz-

redna slast. Vsekakor pa je rižot na kamenicah najboljša jed te vrste. Brez dvoma je ostriga delikatesa prvega reda.

Nerodam je treba seveda povedati, kako se ostrige odpirajo. Nikakor ne gre, da bi jo kdo hotel celo pogoltniti ali pa na krožniku razrezati kakor govedino. Pouk je vedno dober: Ko bi bil tisti, ki je prvič dobil čokolado v roke, vedel, kaj mu je početi z njo, bi ne zabavljaj še danes zaradi nje. Tako pa je odvil lepi svetli stanio in ga je v mukah in solzah pogoltnil, čokolado je pa zavrgel. I, seveda; on ne more peti slave čokoladi!

Torej v prvi vrsti je treba paziti, da po neprevidnem odpiranju školjke ne bi prišel kak drobec ljuske v usta. Vzbočeno ljusko okrenemo navzdol, potem pa zarinemo oster nožič med ljuske in prerežemo z njim mišice, s katerimi so sklopljene. Nato zvrnemo ostrigo na gornjo ljusko in prerežemo vez, ki jo spaja z njo. Glavno je, da ostrige ne urazimo, ker to jo že kvari. Malo vežbe je treba, pa gre.

Ko smo si tako privoščili ostrig in nam jih je še nekaj ostalo, si hočemo te prihraniti. Kako? — Čuvamo jih na hladnem mestu, a zmrzovati tam ne smejo. Ležati morajo

da pri nas nekaj ni v redu. Nedo-statna je tista vsesplošnost, univerzalnost, katere posledica je potem četrtinarstvo in povrhnost.

Pri nas imamo prijatelje češko-slovaškega in poljskega naroda, imamo ljudi, ki se v družstvih solzi-jo za lužiskimi Srbi, skoraj da že imamo tudi takih, ki so prepričani, da bi se dalo z Bolgari na poštenu podlagi tudi kaj poštenega opraviti, nimamo pa prijateljev ruskega naroda in njegovega jezika. Zakaj? No, ker se narod navadno istoveti z vlado, ki je ne odobravamo in ne priznavamo. Ali to je velika zmeta. Saj nas dogodki in dejstva po svetu učijo, da imajo narodi čisto vlade, ki niso po srcu in smislu ljudi, ki so pravo ljudstvo.

Mi Jugosloveni smo kljub svoji veliki državi v svetu majhen narod. In to ostanemo po svojem jeziku v primeri z drugimi narodi, ki štejejo po petdeset in več milijonov duš. Mogli pa bi se svetu močno približati in se z njim pomešati, ne da bi škodili s tem svoji pristinosti in samoniklosti. Jeziki tujih rodov, kakor francoski, angleški, nemški ali italijanski, niso za nas najprimernejši. Pravi govor za Slovane je kljub vsemu le ruski. In če ima kdo upravičene pomisleke proti njemu, so ti samo politični. Zdi se pa, da bo izginil zadnji rahli sum o Rusih takrat, ko bo izginil v Rusiji zadnji Žid, nositelj ideje suhega brezdomovinstva, bede, breznarodnosti in jedkega brezverstva. Po tej poti Rusi že hodijo.

Ljudje, ki so se učili raznih jezikov ali se jih danes učijo, se sprašujejo, čemu toliko vsestranskega truda mnogih let, ki tako slabo rodi. Vse dalje češče in bolj se oglašajo tisti, ki bi radi ruski jezik vzdignili do ravni pravega svetovnega jezika in ga potisnili v ospredje. Ko bi Slovani imeli vsaj za nujno potrebo praktične pameti, bi se za diplomatsko, poslovno in znanstveno občevanje združili v velikem, prožnem, bogatem in lepem ruskem jeziku. Svet bi strmel, ga poslušal in se ga tudi učil. Slovanske bodočnosti brez slovanskega jezika ni.

Mnogi Celjani so izrazili svojo voljo učiti se ruščine. Razni tečaji bi po zmožnosti in zmogljivosti interesentov do pramladi mnogo opravili. Stalnega, praktičnega učitelja, ki ljudi ne bi gnjavil z okorelo slovnico in jih ne moril z leseno metodo, bi se dalo dobiti. Spominjamo se, da je pred kakimi petnajstimi leti na celjskem šolskem zavodu le kratko časa učil neki Rus, pa je dosegel pri tistih, ki so hoteli, razmeroma lepe uspehe, da so mogli jezik razumeti in se za silo izražati.

Dovolj je interesentov za obči slovanski jezik. Kdor ima željo in voljo, naj stori kakor mu veli notica na drugem mestu v tem listu. — V. G.

na spodnji, vzbočeni ljuski, kakor so zložene v zabojih. Najbolje je pustiti jih kar v zaboju, čez katerega se položi deska; na desko pa se postavi utež, ki jih pritiska. Tako se ne pokvarijo.

Morda je šinila kakemu ribiču po glavi misel, da bi začeli ostrige gojiti tam kje v Pečovniku med postrvi. To pač ne pojde. Saj tudi postrvi ne goje v bistrinskem zalivu.

S tem slavospevom ostrigam seveda nočem reči, da postrvi niso sijajne. Eno prednost pa imajo bistrinske ostrige gotovo pred bistrimi ribami: Loviti jih je kod in kam lažje.

—b—

Iks Ipsilon:

Martinova legenda

Vojvod Martin, star junak panonski, krut v krvave boje svoje vodi, bije vrage in ne salomonski vjetim žrtvam brez razlike sodi.

Seka glave jim brez usmiljenja, para živote in se naslaja, žal nobenega mu ni življenja, kakor divji vsepovprek razsaja.

Stara pripoveda nam legenda, da imel je on edinca sina, ki ga hotel je vzgojiti menda za hajduka, mladega Martina.

Gospodarstvo

Kako je z malimi hranilnimi vlogami pri naših denarnih zavodih?

Celje, 12. novembra.

V zvezi z likvidacijo kmečkih dolgov ter z njo zvezanim vprašanjem zopetne likvidnosti, t. j. možnosti s hranilnimi vlogami prosto razpolagati pri naših denarnih zavodih, se v zadnji dobi po naših listih čisto razpravlja vprašanje uporabe kreditov, ki jih bodo v to svrhu dali privatnim denarnim zavodom na razpolago državni denarni zavodi.

Med drugimi listi je beograjski »Jugoslovanski kurir« izračunal, da znašajo male vloge, t. j. vloge do 10.000 din pri bankah in hranilnicah, ki so pod zaščito, skupaj 646 milijonov. Iz raznih statistik je nadalje znano, da je malih vlog pri zavodih, ki niso pod zaščito, približno za enak znesek, če ne več. Ker naj bi tem zavodom, zaščitenim in nezaščitenim, dala Narodna banka, na podlagi menic in supergarancije v obliki cesije njih terjatev napram Privilegirani agrarni banki za odstopljene kmečke terjatve, v svrhu uporabe za izplačilo malih vlog na razpolago le znesek 250 milijonov din, se ta vsota smatra kot nezadostna.

Takega naziranja ne moremo odobriti. Vsi vemo, da se dviga danes denar v veliki meri samo tam, kjer so vložniki podvrženi bojzani, da denarja ne morejo vsak čas dvigniti. Čim dobi vložnik zaupanje in prepričanje, da more s svojo naložbo prosto razpolagati, tedaj v največ slučajih, lahko trdimo v 80% slučajev ne dvigne denarja, ampak ga pusti naloženega naprej v zavodu, kjer ga je prvotno naložil. Večina dvigov malih kakor velikih vlog se je vendar izvršila z namenom, da se denar prenese v drug, največkrat državni denarni zavod.

Kakor hitro je večina naših domačih denarnih zavodov svoje izgube vsled kmečkih posojil odpisala od svojih rezerv, ter se pri dvigih vlog zaradi izboljšanja svojih blagajniških stanj ne poslužujejo v celoti svojih odpovednih rokov, se je pokazalo, da velika večina vložnikov itak noče dvigniti denarja, ampak se zadovoljuje s tem, da se prepriča o tem, če more svojo vlogo po potrebi takoj dvigniti. Ako bi tedaj Narodna banka stavila gornjih 250 milijonov din denarnim zavodom na razpolago se zadovoljila zaradi podane supergarancije z menicami tudi samo z dvema podpisoma ter prolongacijo brez predhodnega pologa v gotovini, smo trdno prepričani, da bi se ne potreboval niti ves gornji znesek za popolno pomirjenje vseh velikih in

malih vložnikov. Ne samo, da bi velik del vlog ostal še nadalje naložen v dosedanjih zavodih, nastopilo bi, kakor se že opaža v našem okrožju, zopetno pomirjenje vložnikov in pritek novih vlog. Pojavil bi se zopet denar, ki leži danes za naše gospodarstvo neploden izven denarnih zavodov, povrnilo bi se pa tudi zopet mnogo denarja v naše domače zavode iz zavodov, ki so izven našega gospodarskega območja. Polagoma bi se vrnila zopet doba, ko bi denar, zbran v naših domačih denarnih zavodih, bil zopet na razpolago vsem panogam našega gospodarstva.

g Katero vino je proste trošarine? Ministrstvo za finance je izdalo sledeče obvestilo: »Odstavek 2. člen 14. uredbi o izvajanju javnih del določno predpisuje, da mora proizvajalec, če je točilec pijače na drobno ali na debelo, plačevati banovinsko trošarino na vino in žganje, kar pomeni, da so te vrste proizvodnikov zavezane kontroli, kakor vsi ostali točilci pijače. Ta določba ni dala takšnim proizvajalcem nikake ugodnosti glede potroška lastnega proizvoda brez plačila trošarine za hišne potrebe in do te nimajo pravice. To pa pomeni, da je vse to, kar se vnese v klet, iz katere takšen točilec opravlja točenje, zavezano kontroli in da se mora plačati trošarina. Vendar klet takega točilca, ki je v vinogradu ali njegovi stanovanjski hiši, kolikor ne stanuje točilec v isti zgradbi, kjer je obratovalnica, ni zavezana kontroli niti ni treba, da bi bilo vino in žganje v teh kletih

pod pečatom kontrolnih organov, marveč so količine vina in žganja v teh kletih proste in sme takšen proizvajalec jemati od njih za svoje hišne potrebe brez plačila trošarine. O prenosu iz teh klet v klet za točenje pijače pa se je ravnati povsem po uredbi, kakor je predpisana za vnos vina v klet.«

g VII. mednarodna razstava kuharske umetnosti. V Frankfurtu je bila 10. oktobra otvorjena razstava kuharske umetnosti, ki je obsegala 30.000 m² razstavnega prostora in katere se je udeležilo 520 razstavjalcev. Razstava je bila po velikosti in pomembnosti ena izmed največjih, kar jih je bilo o kuharski umetnosti prirejenih v Nemčiji. Posebna prednost te razstave je bila ta, da je tudi okus prišel do svoje veljave, ker so obstojali posebni prostori v svrhu pokušanja jedil, ki so jih pripravljali na razstavišču. Razstava je posvetila posebno pozornost gostinskemu obrtu, ki obsega več kot 250.000 obratov s 790.000 osebami. Posebni paviljon je predočil naloge gostinskega obrta v službi štiriletke. Na razstavi se je nahajal tudi kulturno-zgodovinski oddelek s starimi knjigami o kuharski vedi, s starimi listinami, zgodovinskimi jedilnimi listi in sličnem o zgodovinskem razvoju gastronomije. Naravno, da so bili razstavljeni tudi vsi tehnični pripomočki, ki spadajo v kuhinjski obrat. V stranskih prostorih pa je tekmovalo 22 nemških in 8 inozemskih kuharjev. Njihova jedila so se pokušala v posebnih majhnih restavracijah. Razstava je trajala 12 dni.

Iz naših krajev

Štore

Š 25-letnico odrskega udejstvovanja bo proslavil v nedeljo 14. t. m. član in režiser štorskega sokolskega odra br. Srečko Štaut. Ob tej priliki bo gostoval štorski sokolski oder na Viču pri Ljubljani, kjer je jubilat deloval polnih 13 let. Br. Štautu iskreno čestitamo k jubileju!

Š Smrt je rešila trpljenja sina tovarniškega delavca Razborška v Štorah. Fant je že dolgo vrsto let bolehal za kostno jetiko. Bodi mu ohranjen blag spomin, svojcem naše iskreno sožalje!

Št. Jurij ob j. ž.

j Železniška postaja v Št. Juriju ne odgovarja več potrebam sedanjege časa. Uradni prostori, čakalnica in tudi stanovanje, vse je premajhno, pretesno. Seveda ne moremo zahtevati od poslojca, ki je bilo predano prometu že 2. junija 1846. in je torej nad 91 let staro, da bi tudi še danes ustrezalo. Na vsak način pa bo treba misliti ali na popolnoma novo stavbo ali pa vsaj na primerno preureditev sedanje. Tovorni in osebni promet narašča od leta do leta. Letos n. pr. so naložili okrog 80 vagonov jabolk, odpremljena je bila precejšnja množina orehovega in taninskega lesa ter sena. Velik je tudi promet s poljedelskimi stroji, saj se v Št. Juriju bavijo z njih izdelovanjem kar trije podjetniki. Št. Jurij je center, kjer se stekajo ceste iz Kozjega, Planine, Slivnice, Prevorja, Dobja, Kalobja in Dramelj. Glede osebnega prometa je ugotovljeno, da se v Št. Juriju izda mesečno okrog 4000 voznih kart, povprečno 130 do 140 na dan. Razen tega se dnevno vozi 50 dijakov in 35 delavcev. Torej se z jutranjim vlakom odpelje dnevno nad 150 ljudi. Čakalnica je majhna in meri samo 32 m². V njej so še miza, tri klopi, peč, zaboj za premož in miza pred blagajno. Koliko prostora še sploh ostane za potujoče občinstvo, si lahko vsak sam izračuna. V poletnih mesecih in ob lepem vremenu še že gre, a kako bo v zimskem času, ne vemo. Potniki bodo morali pač prezebat v mrazu in dežju, kakor že nekaj let. Hudo prizadeto bo zopet dijaštvo, ki se dnevno vozi. Mnogi imajo po pol ure do eno uro hoda do postaje, tu morajo čakati in prezebat, v Celju ča-

kajo na šolo, potem zopet čakajo na vlak. V Celju imajo vsaj toplo, v Št. Juriju pa mraz. Res, skrajni čas je, da se uredi šentjurska postaja tako, da bo odgovarjala velikemu prometu.

j Plemenski sejem. Dne 3. t. m. je bil običajen plemenski sejm sivopšeničnega goveda za sreze Celje, Šmarje, Konjice, Laško in Brežice. Pri gnanih je bilo 22 bikcev, last živinorejcev, ki so člani selekcijskih organizacij v Št. Juriju, Šmarju, na Ponikvi, v Zibiki, Planini in Špitaliču. Prodanih je bilo 20 bikcev. Cene so se gibale od 6.50 do 8 din. Trije 15-mesečni bikci tukajšnje kmetijske šole so bili prodani po 4000 din. Kupci so bili posamezni posestniki iz omenjenih srezov, trije bikci pa so prešli v last selekcijskih zadrug. K nakupu sta prispevala kr. banska uprava in sreski kmetijski odbor po eno tretjino kupne cene. Razveseljivo je dejstvo, da se kupci tokrat niso ozirali na višino cen, temveč le na kakovost bikcev.

j Zimska šola. V sredo 3. t. m. se je pričelo drugo polletje, ki bo trajalo do zadnjega marca. Gojenci, ki so absolvirali prvo polletje v pretekli zimski, so nastanjeni v bivši gospodinjski šoli. To tako zvano zimsko šolo obiskuje 16 gojencev.

j Pešpot ob banovinski cesti do pošte bi bilo nujno potrebno spravit zopet v red. Letošnje deževje je pot močno izpralo, da ljudje raje hodijo po sredini ceste. Stroški za nabavo drobnega gramoza bi bili minimalni. Upamo, da bo cestni odbor v najkrajšem času pešpot uredil.

j Zopet tatvina na pokopališču. V noči od praznika Vseh svetnikov na Vernih duš dan je bilo ukradenih s Kartinove grobnice šest lepih železnih svečnikov. Za storilci zaenkrat še ni sledu.

Žalec

Ž Spevoigra »Koroški tihotapci« na žalskem odru. V nedeljo 14. t. m. ob 16. bo priredila gasilska četa Gaberje v Roblekovi dvorani spevoigro v 4. dejanjih »Koroški tihotapci« iz časa bojev za Koroško. V odmorih bo igral priljubljen orkester. Igra, ki jo je predvajala z uspehom gasilska četa tudi v celjskem Narodnem domu, bo našla brez dvoma tudi pri žalskem občinstvu, ki že dolgo časa pogreša odrske prireditve, dober

sprejem. Na prireditve opozarjamo tudi občinstvo iz žalske okolice.

Ž Po vsem telesu se je oparil. V nedeljo se je enoletni kočarjev sinček Ivan Bobovnik v Grižah doma polil s kropom in se hudo oparil po vsem telesu. Težko poškodovanega otroka so oddali v celjsko bolnico.

Ponikva

p Osebna vest. Preteklo sredo je zapustil našo šolo in šel v zasluženi pokoj šolski upravitelj g. Franc Bolle. Deset let je vzgajal ponkoviško deco, ki ga je vsa iskreno ljubila. Tudi drugim je bil vedno in z veseljem svetovalec in prijatelj. Želimo mu, da bi v zadovoljstvu preživel še dolgo vrsto let!

Vransko

v Novo cesto so začeli letos graditi na Vranskem. Spajala bo naš kraj preko sedla Lipa z Zadrebko dolino in s tem izpolnila veliko vrzel v našem itak skromnem cestnem omrežju. Začetna gradbena sredstva je zagotovil že akcijski odbor, ki mu načeluje bivši vranski župan g. Lavrič. Sedanji odgovorni činitelji bodo morali pač pravočasno zainteresirati banovino, da bo vstavila primerne zneske v svoj proračun za leto 1938-39, ker sicer cesta v doglednem času ne bo dograjena.

v Elektrifikacija našega okraja se menda bliža uresničenju s priključitvijo na velenjsko elektrarno. Mislimo pa, da bo vendar treba pripraviti gospodarski in amortizacijski načrt, da bodo prizadeti imeli potreben vpogled, ker bo šel za to potreben denar itak iz njihovih žepov.

v Sokol na Vranskem se po lepo uspelem okrožnem zletu z dne 4. julija in sodelovanju pri nastopih br. društev svojega okrožja, uspeli proslavi kraljevega rojstnega dne in komemoracijama po blagopok. Viteškem kralju in prezidentu Masaryku temeljito pripravila na proslavo praznika narodnega zedinjenja. Pri akademiji bodo nastopili vsi oddelki z izbranimi točkami. Sodeloval pa bo predvidoma tudi oktet in orkester »Vranske vile« ter vranska godba na pihala.

v Posojilnica na Vranskem se je na zadnji seji odločila za nakup Košeninove parcele ob državni cesti, na kateri bo že prihodnje leto zgradila Dom Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, v katerem se bo osredotočilo vse nacionalno in kulturno delo naših društev, zlasti Sokola, ki že dolgo pogreša primernih prostorov.

v »Zlata roža« je naslov nastajajoči izvorni savinjski opereti, ki obravnava na povsem svojski način dokončno ureditev in rešitev perečega hmeljskega problema. Ta problem in pa večni ljubezenski problem se prepletata z raznimi šaljivimi, liričnimi in pristno savinjskimi domisleki, ko se v zadnji sliki razvzolja vse, kakor je pri opereti pač treba. Glasba komponista g. Ferda Skoka je povsem izvirna in smoo prepričani, da bodo njegove melodije prešle v splošno savinjsko laest. Na »Zlato rožo« se bomo ob času še obširneje povrnili.

v Podružnica CMD bo v teku tega meseca spravila na svoj oder Cankarjeve »Hlapce«. Kakor čujemo, so vloge in režija v večjih rokah, tako da se nam po daljšem presledku obeta kulturna prireditve, ki bo služila vso našo pozornost.

Gornji grad

g Avtobus na progi Ljubno-Gornji grad — Ljubljana kljub neugodnim vremenskim prilikam še vedno nevirano obratuje. V letošnjem poletju se je pokazalo, kako nujno potrebna in kako koristna je bila uvedba te proge za naš okraj, zlasti za gornji del. Avtobusa se poslužujejo predvsem domačini, v sezoni pa so napolnili avtobus dnevno tudi turisti in izletniki. Želeli bi, da bi tudi v času, ko zapade sneg, avtobus obratoval, saj imamo v kamniškem in v gornjegrajskem cestnem odboru dovolj marljivih in strokovno izvež-

banih moči, da bodo s snežnim plugom napravile prosto pot preko Črničva. Sicer pa nam prerokujejo domači vremenski preroki letos prav mlo zimo, le malo snega in malo mraza, s čimer pa niso zadovoljni naši smučarji. V oktobru smo imeli že nekajkrat na planinah sneg, ki je sproti kopnel, za Vse svete pa smo imeli izredno lepo vreme, kakor že več let ne.

g Velik požar je v petek 5. t. m. uničil v Lačji vasi v Zadrebki dolini pet kozolcev raznim posestnikom. Škoda znaša mnogo čez 100.000 din in ni krita z zavarovalnino. Gasilske čete, ki so prispele na kraj požara, niso mogle ničesar več rešiti, ker je veter pospešil uničevalno delo ognja. Kako je požar nastal, še ni ugotovljeno, domnevajo pa, da je bil podtaknjen. Skrajni čas je že, da naši posestniki uvidijo veliko korist zavarovanja imetja in dajo poslopja zavarovati pri kaki domači zavarovalnici. V kozolcih so pogoreli že spravljani letošnji pridelki, kar je nesrečo še povečalo.

g Sokolske edince v našem okrožju se pridno pripravljajo za dostojno proslavo praznika Zedinjenja in obenem sokolskega praznika 1. decembra. Pripravljajo se igre in akademije. V Gornjem gradu bo 1. decembra popoldne v Sokolskem domu slavnostna akademija z lepim programom. — Za zimsko dobo imajo društva v programu več gledaliških predstav. — Za Miklavževo pripravljajo društva prijetno presenečenje za sokolsko mladino, ki jo bo, kakor vsako leto, tudi letos Miklavž primerno obdaril. — Na jubilejni vse-sokolski zlet v Prago bodo posamezna društva poslala večje število telovadečih in netelovadečih.

g Na gornjegrajski šoli manjka še vedno ena učna moč. Skrajni čas je, da pristojno oblastvo odpravi ta nedostatek. Pouk trpi, trpijo pa tudi učitelji, ki težko zmagujejo pouk v nabito polnih učilnicah. Pomisliti je treba tudi na one učence, ki potrebujejo reden pouk, da dobijo dovolj podlage za prestop v srednjo šolo. Ob koncu tega šolskega leta bo po daljšem presledku zopet odšlo iz zadnjega razreda večje število učencev na srednje šole.

Slovenjgradec

s Slovesna otvoritev »Koče pod Kopo« na Pungartu. V nedeljo je slavila agilna Mislinjska podružnica SPD v Slovenjgradcu svoj največji praznik. V teku enega leta je že otvorila svojo drugo kočjo na Pohorju in s tem podala vsem ostalim društvom vzgled res nesebičnega in požrtvovalnega dela za napredek našega turizma. Nova kočja na Pungartu predstavlja danes eno naših najlepših planinskih postojank. Koča sama je najmodernejše zgrajena, komfortno urejena in nudi lahko 60 osebam udobna prenočišča. Stoji na važnem razpotju med Mislinjsko in Dravsko dolino. K otvoritvi kočje se je zbrala ogromna množica prijateljev našega zelenega Pohorja. Po maši je v imenu zadruga »Koča pod Kopo« spregovoril njen načelnik g. primarij dr. Radšel in izročil kočjo v oskrbo Mislinjski podružnici SPD, nakar je g. dr. Meško opravil obred blagoslovitve. Po blagoslovitvi je neumorni predsednik Mislinjske podružnice SPD sreski šolski nadzornik g. Germovšek v izklesanih besedah orisal velik pomen našega planinstva in se zahvalil vsem, ki so s svojim delom ali podporo pripomogli k zgraditvi kočje. V imenu podružnice SPD iz Maribora, Celja, Šoštanj, Ruš in Slovenske Bistrice, Tujskoprometne zveze, Putnika in šentiljske občine so nato zbrani delegati čestitali Mislinjski podružnici k njenemu neumornemu in tako plodovitemu delovanju. Naposled je naš pohorski pesnik g. Zorzut iz Maribora s svojimi izvajanci v nevezani besedi zabaval vse prisotne in z zdravim humorjem izrekel vsem slovenjegrajskim odbornikom polno priznanje za njih velike zasluge za populariziranje našega idilničnega Pohorja. Godba iz Št. Ilja je z državno himno zaključila slav-

nostni del otvoritve. V hipu se je prostorni planinski dom napolnil do zadnjega kotička. Med neumornim sviranjem poskočnic in ob dobri jedi in pijači se je vse mlado in staro zabavalo pozno v noč. S svojo novo kočjo na Pungartu si je Mislinjska podružnica SPD postavila trajen spomenik. Pričakujemo, da bo tudi naša javnost znala ceniti ves trud in požrtvovalnost naših agilnih Slovenjegraščanov, posebno pa predsednika g. Miloša Germovška, tajnika g. Milana Šmida in našega najdelavnejšega in neutrudljivega gospodarja o. Ivana Kavsa, ki so si pridobili največje zasluge za zgraditev kočje.

B. P
s Nacionalna mišl na naši severni meji na pohodu. V torek zvečer je bil v nabito polnih prostorih Narodnega doma v Slovenjgradcu ustanovni občni zbor krajevne organizacije OJNS za mesto Slovenjgradec. Občni zbor je otvoril tov. Vinko Cajnko in v vznesenih besedah pozdravil vse mlade borce za nacionalno idejo. V imenu starejše generacije je burno pozdravljen imel globoko zasnovan pozdravni nagovor g. Ivan Rojnik. Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik Bogdan Pušenjak, podpredsednika Karel Kokolj in Miha Slemenik, tajnik Rafko Kovačič, blagajnik Hubert Kovač, odborniki Franc Zavašnik, Feliks Mavrič, Rudolf Hric, Karel Prusch in Jože Wresounig, revizorja Sava Jovanovič in Vinko Cilenšek. Po volitvah je spregovoril delegat sreske organizacije tov. Bogdan Pušenjak. V svojih izvajanjih je Pušenjak podal zbrani mladini pregled naše zunanje in notranje politike in posebno razčlenil vprašanje konkordata in zagrebškega sporazuma. Končno je pozval vso zbrano mladino na najodločnejšo borbo za vzišeno jugoslovensko idejo. Njegov govor je bil sprejet z velikim navdušenjem. Po petju himne »Hej Slovani« je tov. Cajnko zaključil krasno uspeli občni zbor, ki je znova dokazal, da v našem narodu in posebno v naši mladini živo klije nacionalna ideja.

s Občni zbor krajevne organizacije OJNS v Šmartnem pri Slovenjgradcu bo v nedeljo 14. t. m. ob 15. v prostorih restavracije Kac v Šmartnem pri Slovenjgradcu. Na občnem zboru bosta poročala kot delegata sreske organizacije tov. predsednik Bogdan Pušenjak in podpredsednik Karel Kokolj. Vabimo vso nacionalno zavedno mladino, da se polnoštevilno udeleži občnega zbora in z nami manifestira za nacionalno idejo.

s Svečana proslava zlatega in srebrnega jubileja CMD v Slovenjgradcu. V nedeljo 14. t. m. bo proslavila tukajšnja podružnica CMD dva pomembna jubileja, ki tvorita važen mejnik v nacionalnem delovanju na naši severni meji. Moška podružnica bo proslavila 50-letnico, ženska pa 25-letnico svojega plodonosnega delovanja. V ta namen bo zvečer ob sodelovanju priljubljenega salonskega orkestra iz Slovenjgradca in slovenjegraškega pevskega društva svečana akademija. Na sporedu je uvodni govor, deklamacije in Finžgarjeva dvodejanka »Nova zapoved«. Pričakujemo, da se bo naše nacionalno občinstvo polnoštevilno udeležilo te pomembne slavnosti in tako dalo največje priznanje CMD za njeno veliko nacionalno vzgojno delo ter obsodilo vso klevetniško gonjo klerikalnega tiska proti tej naši najzaslužnejši nacionalno obrambni organizaciji.

Laško

I Občinske zadeve. Ko se poslavljamo od naše občine, bi vendar le radi, da bi še sedanji delavni občinski odbor kaj dobrega storil za njo. Prejšnji naši gospodarji so skrbeli, da se je javna razsvetljava vedno izboljševala in širila, izhajajoč iz prepričanja, da je dobra razsvetljava iz varnostnih in tujskoprometnih ozirov nujno potrebna. Novi gospodarji pa štedijo tam, kjer štednja ni na mestu. Pred nekaj dnevi je šel neki gospod k jutranjemu brzemu vlaku. Ker pa ima nočni čuvaj analog ugasniti javne žarnice ob do-

Navadi
svojega otroka
pravočasno na

pravilno nego zob!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

ločeni uri, ne glede na to, ali je tema ali dan, je dotični gospod, ko so bile žarnice že ugasnjene, zadel pri mostu ob tam stoječo klop in se hudo poškodoval na nogi. Ni nam znano, ali bo zahteval od občine odškodnino, vendar mislimo, da se je treba takim možnostim izogniti. Zato zahtevamo, da imamo luč, dokler je tema, ne oziraje se na farno uro. — Cestno razsvetljava je treba podaljšati do falskega glavnega transformatorja, na drugi strani do Petkovih njiv in na tretji strani do Marijagradca. — Občinski odbor naj bi v svojih zadnjih zdihljajih pričel akcijo, da skupno z drugimi činitelji, kakor sta sreska cestna odbora Celje in Laško, zahteva, da železniška uprava preuredi železniške podvoze pri Tremerju in v Laškem pri pokopališču, tako da se bo cestni promet tudi z naloženimi vozovi lahko v redu razvijal. Kaj takega bi se pač nikjer na svetu ne trpelo v škodo ne samo Laščanom, marveč vse javnosti. Tudi občinska cesta, ki tvori podaljšek Trubarjeve ulice proti Anini kapeli, ima nesrečo, da gre skozi viadukt, ki je visok komaj 1.80 m. Če se upošteva, da se uporablja ta cesta vedno bolj za javni promet in da se bo navzlic mrtvi roki mesto vendarle razvilo v tej smeri, je naravno, da mora občina z vso silo zahtevati od železniške uprave, da se ta viadukt poviša, kar bi se dalo storiti z malimi stroški. — Bolj in bolj pereča postaja vprašanje regulacije Savinje v etapi Laško. Od nekdanj smo poudarjali, da bo naša nesreča, ker se reguliranje Savinje ni pričelo od izliva navzgor, marveč obratno, in le zgolj srečnemu slučaju se imamo zahvaliti, da nismo postali letos žrtev vsled že izvršene regulacije povečanih poplav. Naš življenjski interes zahteva, da se regulacija Savinje okrog Laškega ne odlašati niti eno leto več, in bolj kot kdaj zahtevamo, da stori občina v tem oziru svojo dolžnost, ker po toči zvoniti ne pomaga nič. — Ali je že naš delavni občinski odbor stopil v stik s poštnim ravnateljstvom, da bi se, ko bo v Celju ustanovljena avtomatska telefonska centrala, k njej priklopilo tudi Laško? Menda je to vprašanje nepotrebno, ker je občina, potem ko je rešila toliko nujnih personalnih vprašanj, gotovo tudi te stvari načela.

I Naše ceste. Večkrat smo se že v »Novi Dobi« pritoževali o stanju naših banovinskih cest, zadnjič pa se nam je pridružil še Hrastnik, ki sprašuje, zakaj se ne razgrinja gramoz na prometno tako nevarni ozki cesti proti Zidanemu mostu in kdaj si bodo gospodje vzeli čas za prevzem gramoz. Na to vprašanje bi dali lahko mi nekaj odgovora. Dobava gramoz je bila oddana raznim dobaviteljem, ki bi ga morali navoziti že najpozneje do konca oktobra. In to so tudi storili. Le neki H., ki se je zelo potegoval za dobavo, svoje obveznosti zopet ni izpolnil ob pravem času. Cestni odbor pa je, namesto da bi bil oddal dobavo gramoz drugim, zaradi H. sploh podaljšal

dobavni rok, kajti na H. se je treba v današnjih časih ozirati. In zaradi tega trpijo ostali dobavitelji, ker se ne prevzame gramoz in ne dobijo plačila ter se gramoz razgublja, trpijo pa tudi ceste in vozila. Včasih je pa avtomobil na razpolago še za kaj drugega, posebno takrat, če je treba razvažati po okraju klerikalno časopisje. Kdor ima to na vesti, bo to že vedel in bo morda v prihodnje take prilike za kolportazo klerikalnega časopisja na račun davkoplačevalcev opustil, ker to ni dovoljeno.

1 **Sokolsko društvo** bo priredilo v nedeljo 5. decembra svoji deci in naraščaju Miklavžev večer. Ob tej priliki bo mladina, kolikor težke prilike dopuščajo, obdarovana. Miklavž bo obiskal mladino ob 17., k odraslim bo pa prišel ob 20. v veliko dvorano Sokolskega doma. — Gledališki odsek pripravlja narodno igro »Mlinarjev Janez« za soboto 20. ob 20. in nedeljo 21. t. m. ob 16. Opozorjamo že danes občinstvo na to veliko narodno igro, pa še bolj na požrtvovalno delo naših sokolskih diletantov.

1 **Kamenit v plamenih.** Pretekli poponedeljek med 20. in 21. je izbruhnil iz nepojasnjenega vzroka požar na srednjem traktu objekta bivše tovarne eternita v Laškem, ki je last splitske družbe »Salonit«. Požar je pravočasno opazila g. Blagotinškova, soproga tukajšnjega nočnega čuvaja, ki je poskrbela, da so bili gasilci takoj alarmirani. Gasilci so se kmalu pojavili na kraju požara. Požrtvovalnosti gasilcev, zlasti dolgoletnega članoma gg. Kranjcu in Pegancu gre hvala, da je bil požar tako hitro zadušeno. Škoda ni velika in je krita z zavarovalnico. Pri tem požaru se je pojavila potreba, da se gasilska četa oskrbi tudi z epim ali dvema reflektorjema, kakršne je rabil režiser pri igri »Živ pokopan«, in da se moštvo opremi z žepnimi baterijskimi svetilkami. Petrolejske bakle, ki so se pojavile na kraju požara, ko je bil požar že v glavnem zadušeno, se niso izkazale za praktične.

1 **Kino Laško** po predvajal v soboto 13. t. m. ob 20.30 in nedeljo 14. t. m. ob 16.30 in 20.30 velefilm »Robin Hood el Dorado« z znanim igralcem Warnerjem Baxterjem. Film je poln zanimivih in lepih scen iz življenja kavbojev. Tednik in »Zora« magazin.

Hrastnik

h Trpeli bodo pa otroci! Ta teden sta stopila v pokoj dva učitelja naše deške šole in ni na njuna mesta seveda še nihče imenovan. Že to je za razred silno slabo, če med letom menja učitelja, neprimerno slabše je pa, če uči eden dva razreda. Mesto rednega pouka pride otrok v šolo samo vsak drugi dan, vmes so pa prazniki in razne druge prilike, tako da imajo tedensko komaj po dva dni rednega pouka. Jasno je, da otroci od enega do drugega učnega dne pozabijo še to, kar so znali od prej! Sliši se, da je mnogo učiteljev brezposelnih, naj bi se zganile merodajne oblasti in stanje našega učiteljstva v interesu učeče se mladine čim prej izpolnile!

h Davki, davki! Te dni so dobili naši obrtniki položnice za plačilo zadnjega obroka davka za to leto obnem z obračunom. Prišli so celi kupi položnic, toda bojimo se, da se jih bo na davčno upravo le malo vrnilo, saj so vsote tako velike, da jih naši davkoplačevalci ne bodo zmogli. Težki časi so danes za obrtnika in trgovca!

h **Stalno se slišijo pritožbe**, da se v Hrastniku ne dobi telefonska med-

krajevna zveza, oziroma, da je treba nanjo silno dolgo čakati. Ne bomo iskali vzrokov, mislimo pa, da Hrastnik s tem še ni telefonično medkrajevno zvezan, če je na poštne uradu zadevni napis!

Iz občinstva

Glas iz občinstva k Luthrovemu predavanju v Celju. Priznati je treba predavatelju g. Karlu Luthru, da je velik prijatelj prirode in da zna poslušalca navdušiti za krasote narave. Priznati mu je treba tudi, da ima veliko vnemo za soprt v naravi, posebno za smučanje, ter da gleda s prijateljskim, objektivnim in dobrohotnim očesom na našo slovensko smučarsko zgodovino, na naše smučarske naprave in naš smučarski sport. Predavanje je bilo sicer živahno, slik je bilo v izobilju, nekateri med njimi prav dobre, vendar pa predavanje ni bilo tako, da bi opravičilo dolgo pot predavatelja iz Monakovega k nam in razmeroma visoko vstopnino. Hvaležni smo predavatelju, da je on nekako prevzel iniciativo ter napravil uvodni korak v bližajočo se smučarsko sezijo. Hvaležni pa smo mu predvsem za spoznanje, da bi mi lahko v lastni režiji in v plemeniti konkurenci z g. Luthrom priredili ravno tako, če ne še boljša predavanja z ravno takimi, če ne še boljšimi slikami. Spominjam se lanskega predavanja, ko je g. Švigel predvajal svoje slike. Predavanje je bilo boljše, slike lepše. Tudi Kopinškovo lansko predavanje je bilo zanimivejše, pestrejše in živahnejše, a slike niso zaostajale za Luthrovimi. Ravno tako mi je v spominu lansko predavanje dr. Vidmarja o razmerah v Ameriki in posebno njegove zanosne besede ob koncu predavanja, katerih Luther ni dosegel. Imamo torej dovolj predavateljev, dovolj moči in sposobnosti, da lahko prekosome tuje predavatelje. Le korajže nam manjka, a manjka nam tudi mogoče primerne spoznanja. Če nas je g. Luther dovedel do takega spoznanja, mu bomo še bolj hvaležni kakor za njegove tople besede, ki jih je posvetil našemu smučarstvu. Vedno nam bo dobro došel, a upamo, da ga bomo prihodnjič sprejeli v polnovredni, seveda prijateljski konkurenci. —

To je treba urediti! Zadnje čase vse bolj opažamo, da neki prodajalci radijskih aparatov posebno radi odpirajo izvestne postaje, kakor da drugih res ne bi bilo na svetu. Ti aparati na ves glas trobijo kadar je največ ljudi na ulicah, »Slagerje« in popevke, za reklamo seveda. Mislim, da bi mogli svojo gorečnost za nacionalno umetnost vsaj toliko omejiti, da ne bi na stečaj odpirali vrat svojih poslovnih. Kam bi pa prišli, če bi vsak lastnik radia tako delal? —

Namestitev javne električne svetilke na Cesti na grad na ovinku med sportnim igriščem in vznožjem Starega gradu je bila sklenjena že pred meseci. Ker je svetilka na tej ozki in nepregledni cesti nujno potrebna, prosimo, da se omenjeni sklep čimprej izvede. — Prizadeti prebivalci.

Hase, hase klobase, kdo jih hoče, dokler so še vroče! Tako so včasih vpili po sejnih, danes je pa drugače. Če danes prodajajo močnate jedi, morajo ponujati »melšpajz«. To vendar ne gre. Saj vendar nismo tako trčeni, da tega ne bi razumeli. —

Javna dražba

hiše, žage z inventarjem v Prevaljah
(last tv. Korotan d. d., Prevalje)

bo dne 27. novembra t. l. ob 9. dopoldne pri okrajnem sodišču v Prevaljah, soba št. 6. Dražbala se bo **nova enonadstropna hiša, stavbišče**, k. št. 172—173, **stavbišče, žaga, skladišče** k. št. 141/2 davč. občine Farna vas vložna št. 98, **vse z inventarjem**, lokomobila, cirkularke, 1 velik in 1 manjši jarmenik itd. itd. Najnižji ponudek din 190.930.— Podrobna navodila pri okrajnem sodišču Prevalje, spis I 303/37-8.

Sport

t **Atletiki:Amater.** V nedeljo 14. t. m. ob 14.30 se bo pričela na igrišču pri »Skalni kleti« podsavezna prvenstvena tekma med celjskimi Atletiki in trboveljskim Amaterjem. Ker sta obe moštvi v dobri formi in v enaki meri reflektirata na nadaljnji dve točki, bo gotovo zelo živahna in napeta. Za tekmo je delegiran sodnik g. Višnič iz Zagreba, kot namestnik pa g. Devčić. Enajstorica SK Celja bo nastopila v nedeljo v Trbovljah v podsavezni tekmi proti SK Trbovljam.

t **V tekmovalstvu za državno nogometno prvenstvo** so bili preteklo nedeljo doseženi sledeči rezultati: v Ljubljani Ljubljana:Gradjanski 1:0 (0:0) v predtekmi je enajstorica SK Celja premagala drugo moštvo SK Ljubljane z 2:0 (1:0), v Beogradu

Hašk:Jugoslavija 1:0 (0:0) in Bask: Hajduk 3:3 (2:1), v Sarajevu BSK: Slavija 4:4 (2:1) in v Zagrebu Jedinstvo:Concordia 2:1 (1:0). Na tabeli vodi sedaj Hašk pred BSK, Hajdukom in Gradjanskim.

t **Tekmovalstvo za prvenstvo LNP** je dalo preteklo nedeljo sledeče rezultate: v Celju Amater:Olimp 6:2 (2:1), v Trbovljah Atletiki:Trbovlje 6:2 (4:0), v Mariboru Železničar:Murara 4:1 (2:0) in Rapid:Gradjanski 6:0 (5:0), v Čakovcu CSK:Maribor 5:3 (1:1), v Ljubljani Hermes:Bratstvo 4:1 (3:1), Reka:Jadran 4:0 (3:0) in Svoboda:Slovan 4:0 (1:0), v Kranju pa Kranj:Mars 8:0 (4:0). V celjski skupini slej ko prej vodi SK Celje, v mariborski Maribor in v ljubljanski Kranj.

„Tesla žarnica“

prva domača, sveti čisto, je trpežna, porabi malo toka in je poceni. Dobi se pri trvdki

Karl Loibner Telefon 120

Kralja Petra c. 17 - pri „Zvoncu“

Čeber za pranje

skoraj nov, se poceni prodaja. — Janžekovič, Celje, meščanska šola.

Ali ste že poravnali naročnino?

Kar potrebujete za dom, za družino in za posestvo,

Specijalne likerje, brandy medicinal, čajni rum, razna domača žganja in priznana najboljši malinov sok nudi
F. S. LUKAS — CELJE

Kupim par konj

srednje težkih, za tovarne vožnje, mladih, brez napak. Ponudbe na upravo lista po značko »Tako j«.

Sprejme se čuvaj

Na razpolago je stanovanje, zemlja, vrt in kurjava. V poštev pridejo starejše osebe-upokojenci. Ponudbe na upravo lista pod šifro „Čuvaj“.

Ugodno se prodaja:

1 otroški voziček, dobro ohranjen, in **1 otroški sportni voziček.**

Naslov pove uprava »Nove Dobe«

Zephir peč

skoro novo, belo emajlirano, prodam. Vprašati: Komenska ul. 20. Celje.

Stanovanje

3-sobno, lepo in solčno bo 1. decembra prazno. — Interesenti naj se javijo pri F. Meško, modni atelje, Celje.

Pozor!

Gostilna Kirbiš

Pristno haloško vino, sladek jabolčnik. Dobra kuhinja.

Oglašujte!

Za olupšavo vina ali žganja:

Marmorni prašek — odzame cikasti okus. Pri motnih vinih se vzame za čiščenje: Julien prašek, Laine želatina, Ribji mehur, Eponit. — Za pripravo sodov: Azbestni žvepleni trak, rožni trak, Vinobran tablete, Piro-sulfat tablete, natrijev ali kalijev bisulfit. — V vsakem slučaju pridite po nasvet, kako se ta ali ona napaka popravi. Stalno na zalogi ima

Drogerija „SANITAS“ - Celje - Ulica dr. G. Žerjava 5

RAFAEL SALMIČ **CELJE**
Narodni dom

Ure - zlatnina - srebrnina - očali - optika Ustanovljeno l. 1899

Vsa popravila z garancijo — Kupujem zlato in srebro

Franjo Dolžan - Celje **Za kresijo 4**
Telefon 245

kleparstvo, vodovodne instalacije, strelovodne naprave

Prevzema vsa v zgoraj navedene stroke spadajoča dela in popravila — Cene zmerne — Postrežba točna in solidna